

گوندی کیستہ

گوندی کیستہ

دہقہ را بہرواری ژۆری

بہرہہ فکرن

کۆمەڵە پاراستنا کہ لتووری کوردستانی / زاخو

ناڤەرۆك

- ١٣پێشهکی.
- کۆمه‌لا پاراستنا که‌لتورێ کوردستانێ ل زاخۆ / ٢٠٠٧-
- ١٥گوندی کێسته دمفه‌را به‌رواری.
- ١٥- نافێ گوندی کێسته‌ره‌ش.
- ١٥- دوماهیك جار گوند هاتیه خراب کرن.
- ١٦- نافیت بنه‌مایت سه‌ره‌کی ییت گوندی.
- ١٦- ئافاهییت گوندی ژ چ پێکهاتبوون؟
- ١٧- پێك هاتیا گوندی ژ لایێ ئاینی فه‌ چه‌وا بوو؟
- ١٧- که‌سێن نافدارین گوندی لدیف به‌راهیین مه‌.
- ١٨- نوژدار و چه‌کیمیت گوندی کی بوون و د کیژ بیافی دا؟
- ١٩- موختارین موختاری لگوندی کرین کی بوون؟
-- چه‌ند مزگه‌فت ل گوندی هه‌بوون؟ و نافین مه‌لایین مه‌لاتی لقان
- ٢٠مزگه‌فتا کرن و نه‌و مه‌لا ژ کیفه‌ هاتبوون؟
-- قوتابخانیت فه‌قیا ل دخواندن و نافین فه‌قیا و ژ کیفه‌ دهاتن و
-دگه‌له‌ك قوناغادا قوتابخانه‌ هاتیه‌ دروستکرن ل گوندی و
- ٢١ریژده‌کا قوتابیا (فه‌قیا) ل خاندیه‌.
-- بو ئیکه‌مین جار قوتابخانه‌ هاتیه‌ گوندی کێسته‌، قوتابخانه‌ ل
- ٢٢سالا (١٩٧٠ زایینی) هاتیه‌ ئافاکرن.

- ۲۲ - نافین ئەوان ماموستایین وانه لقی فوتابخانی پېشکېش کړین.....
- ئەو کەسپین دوکاندارى ل گوندی کړین، یان عەتاری بو گوندی
- ۲۲ کی بوون، چ تشت ئینان؟.....
- ۲۳ - گرنګترین دەرمامەت و فیقی.....
- ۲۳ - چ رەنگی نازەل (حیوان)ی (دواجن) گوندیا خودان دکر.....
- نافیت ئەو کەسپین شفانی و گافانی ل تەرشى گوندی دکر خەلکى
- ۲۴ کیری بوون؟.....
- نافیت دەرما و جوک و کانی و بیریت ئافى ئەوین ل گوندی
- ۲۴ هەین (نافى زەفی - شکەفتا).....
- ۲۵ - کانی زەلاما و یا ژنا ژیک جودا بون (کەرماڤ هەبوون یان نه)؟...
- ۲۵ - ئاش ل گوندی هەبون و (نافیت ئاشوانا).....
- ۲۶ - پېشەییّت سەرەکی ل گوندی چ بوون؟.....
- ۲۶ - جوتیارین گوندی.....
- نافیت ئەوان نهال و زەفی و کەفر و لاتا ئەویت ل دەورو بەریت
- ۲۷ گوندی هەین.....
- گرنګترین رویدان - شەریت مەزن- هاتنا کەسپین نافدار بو
- گوندی - نەخوشی و گرانیهکا مەزن ب سەر گوندی دا
- ۲۷ هاتبیت.....
- بو یەکەمین جار ترومبیل - رادیو - تەلەفزیون - مسجل هاتی
- ۲۸ گوندی ژلايى کى ڤه بوو.....
- نافیت ئەوان داروباریت ل ئافقاری گوندی بەری یان زی ئافی
- ۲۸ یان دیم.....
- نافیت ئەوان کولیک و گول و گیا ل ئافقاری گوندی هەین چ ئافی
- ۲۹ یان دیم؟.....

- ۳۱کورتہ باسہک لسمر کاشی و ئینانا ئالفا.....
- ۳۱ - نافین ئهوان گیانه و مرو تهیر و تهوالین ل گوندی ههین.....
- ۳۲ - ئایا کۆچک یان تهکیا ل گوندی هه بوون؟ کی ب کاری وئی رادیو؟.
- ۳۲ - پتریا نه ساخیا وی وهختی چ بوون - چاره سهری چهوا بوو؟.....
- ۳۴ - نافیت جهین کهفن و شینوارین گوندی و شکهفتین گوندی.....
- ۳۵ژ ئالی فلکلور و رهوشت و عادات و تهقالیدافه.....
- ۳۵ - ئه و رهنگین دههواتا نهوئی ل گوندی دهاتنه کرن.....
- ۳۵ - چه ند رۆژا دههومت دهاته کرن.....
- ۳۵ - دههواتیت ژن و میړا تیکه ل بوون یان جودا بوون؟.....
- ۳۵ - دههومتییت نافداریت گوندی کی بوون ژن و میړ؟.....
- ۳۶ - ئه و ئالهتین دههومت ل بهر دهاته کرن.....
- ۳۶ - سترانبیژیت گوندی ییت دههومتا کی بوون؟.....
- ۳۶ - نافین وان سترانین ل دههومتا دهاتنه گوتن.....
- ۳۷ - نافدارترین سترانبیژین کوچک و دیوانا کی بوون؟.....
- ۳۷ - سترانبیژین دستارا و مهلوکا و مازیا و شهفه روکا و شینی و تازیا
- ۳۸ - چیرۆک بیژین گوندی کی بوون؟ و چیرۆکییت وان کیش بوون؟...
- ۳۸ - ئه و مالییت پتر خه لک لی کوم دبون و گوهدیریا چیرۆکا دکر
- ۳۸مالیت کی بوون؟.....
- ۳۹ - جلکیت زهلاما چ رهنگ بوون؟ (نافیت وان).....
- ۴۰ - جلکیت ژنکا چ رهنگ بوون (نافیت وان).....
- ۴۰ - ئه و کهرستین کچان یین بویک خو پی دخه ملاند چ بوون؟.....

- ٤١ - دياردا دووژنيی تا چ راده ل گوندى بهربلاف بوو؟.....
- نهو ياريین ژلايی زهلاما فه دهاتنه کرن دگهل دم و
٤١ ومختی ياريی.
- ٤٣ - نهو ياريیت ژلايی ژنا فه دهاتنه کرن نافیت وان چ بوون؟.....
- ٤٤ - نهو ياريیت ژلايی کچافه دهاتن کرن نافیت وان چ بوون؟.....
- ٤٤ - نهو ياريیت کورکا دکرن.....
- ٤٤ - دهما ههيف دغهيري گونديا چ دکرن؟.....
- ٤٥ - دهما باران نهدهاتن گونديا چ دکر.....
- دهما ئيش يان نهساخی کهتبا پهزئ وان گونديا چ دکر يان
٤٥ خهلايهک راببا چ دکر؟.....
- ٤٥ - دهمی عهر ددههژيا گونديا چ دکر.....
- ومختهکئ ديارکری ههبو کو گوندى دمردهفتن گهريان و
٤٦ سهيرانا و کيفه دچوون نافیت وان چها.....
- ٤٦ - دياردا زبارئ و قهبالئ دناف گوندى دا چهوا بوو؟.....
- نافیت خارنیت سهرهکی يیت گوندى، و ل چ ومرز دهاته
٤٧ چيکرن؟.....
- ٤٨ - دکهفندا چهند جوریت نانی دهاتنه چيکرن؟.....
- ٤٨ - بو پياک ئينان و سهلاحهتا د گوندى دا کی بوون؟.....
- نهو جه و مهزاريت خهلکئ گوندى ب پيروزی بهريی خو ددايی،
٤٨ نافیت وان چنه؟.....

- ۴۹ **روڻي گوندي دبزاڻا نازاديخوازيا کوردستانيءَ دا.....**
- ٺهو ڪهسيئن بو جارا ٺيڪي حزبيه تي ل گوندي ڪري، ييت ل
- ۴۹ **گوندي و ژ دهرڦهي گوندي ٺهڻه بوون.....**
- نافيت بهرپرسيءَ حزبي ييت گوندي.....
- ۴۹ **ٺهوين ل دهسٽيڪي ل شورش ٺهيلوڻ ل سالا (۱۹۶۱) بوييه پ م ل**
- ۵۰ **گوندي ڪي بوون؟.....**
- ۵۲ **- بنگهه (مقرر) پين پم لگوندي هه بوون سهر ب ڪيڦه بو؟.....**
- ڪهسيئن نافدارين شورهشي ل گوندي بوين ميڙهان يان بنگهه ٿي
- ۵۲ **ههين؟.....**
- ل قوناغيئن شهرين (۱۹۶۱ - ۱۹۷۵) گوند ڪهتیه بهر هيڙشين
- ۵۲ **دوژمني و ب چ رهنگ؟.....**
- ٺاڪنجي بونا گوندي ل دهمي هيڙشين دوژمني ل چ جه بويه
- ۵۳ **گهلي - نهال - بن گهفر، و ب چ شيوه؟.....**
- ٺهو ڪهسيئن ژ ٺهگهريئن هيڙشين دوژمني شهيد و بريندار بوين
- ۵۳ **ژ ڪهسيئن سڦيل، و ڪهنگي؟ نه بووينه.....**
- نافين ٺهوان پم ييت شهيدين خه لڪي گوندي ل نافبهرا ۱۹۶۱-
- ۵۳ **۱۹۷۵ ڪي بون و ل ڪيري شهيد بوون؟.....**
- ۵۳ **- شهيدين گوندي ل سالا ۱۹۷۶-۱۹۹۱.....**
- نوڪه گوندي ٺاڦايه يان نه ٺهگهر ٺاڦاييت ل جهي بهري يه يان
- ۵۴ **نه ڇهند مال ٿي هه نه؟.....**
- ۵۵ **بهرهه فڪهريئن پهرتووکا گوندي ڪيسته.....**
- ۵۷ **ٺهلبوما گوندي ڪيسته.....**

ديارى يە بو:

يى پەيڧا ،،نەء" ئىخستىيە فەرەنگا
مرۇفاتىي، ئەف بەرەمە پىشكىش بىت

پیشہ کی

ھەر ژ دەستپیکا دامەزراندنا کومەلا مە، کۆمەلا پاراستنا کەلتووری
 کوردستانى / ل زاخو و وەرگرتنا ئىجائى ژ حکومەتا ھەریمما کوردستانى ل
 ۲۰۰۶/۳/۲ ئىك ژ ئارمانجیت مە ییڻ سەرەکی ئەو کو کەلتووری مە یى
 کوردەوارى – نەتەوهی ب پارێزین ب ریکا خەرفەکرن و دیکومینت کرنا
 ئەفی کەلتووری. ب تایبەت کەلتووری گوندا ژ بەر کو رێژا پتر ژ ۹۵٪ ژ
 گوندیڻ کوردستانى ل سەر دەستى رژیمی ھاتینە چول کرن و خەلکى وان
 ھاتی یە فەگواستن بو جھیت دى. ئەفرۆکە ب ریکا ئەف خەلکین ماینە
 ساخ و ییڻ ناف سالفە چوین و ئەف کەلتوورە د سینگی وان دا مایە پاراستى.
 ئەرکى مە ھەمیانە ئەم خوە ل فی کەلتووری نەتەوهی بکەین خودان و ژ
 مرنى رزگار بکەین.

پہرتووکا گوندی کیستہ (دہہرا بہرواری یا) پینگا ٹیکی یہ د ئہفی
بیافی دا. و سوپاسی یا دہزگہہی سپریز دکہین کو چاپ کرنا فی پہرتووکا
ب ستویٰ خوفہ گرتی. ب وی ئومیادی ئہف دہست پیسخہری یہ
بہردہوام بن.

به پار بافی

سەرۆکی کۆمه‌لا یاراستنا که‌لتووری کوردستانی

و سوپاسی بو ئەندامین دەستەیا کارگیریا کۆمەلا پاراستنا
کەلتوووری کوردستانی ل زاخو.

- ابراهیم غریب هەسنی
- شرین عبدالرحمن دینو
- مەلا سعید عبدالرحمن گولی
- جمیل زیتو سناطی
- نازدار عارف بریندار
- حمید محمود بێتاسی
- رمضان حسێن دەشتمری

بو زەحمەت و پشەقانی یا وان... تا کو فی پەرتووکی
روناهی دیتی.

کۆمەلا پاراستنا کەلتورى

کوردستانى زاخو/ ۲۰۰۷

گوندى کيسته دهقەرا بەروارى ژوورى

• نافی گوندى کيسته رمش.

- ئەف ناهە ژچ هاتیه؟ -

- ۱- نافی گوندى کيسته ژ کیزه رهشا هاتیه (کیز ئەو بەتەنن گيا لى شين نابن و رەنگى وان ب رەشى فەیه دبیژنى کیز) کو هندهک کیزین رهش دکەفن پشتا گوندى و نافی گوندى پيشی دگوتنى (کیزرهش).
- ۲- گوتنا دووی دبیژن نافی گوندى ژ کویستان (زوزان) هاتیه کو جهەکی بلندە، و بو زانین گوتنا ئیکی دروست ترە و پتر خەلکی گوندى پی قانع دبن.

• دومامیک جار گوند هاتیه خراب کرن:

- ل هافینا سالا ۱۹۷۶ هاته خراب کرن ژلایى رژیما بەعسیا فە وهکی هەمی گوندين دهقەرئ، ژنەگەرین سیاسى وهاتنه فەگوهاستن بو سیمیلئ ومالتایی و دهوکی.

• **نافيت بنه ماليت سهره كي پٽ گوندي؟**

- ۱- عه باسي.
- ۲- مال مه لا.
- ۳- مالا حاجي.
- ۴- مالا صوفي.
- ۵- مالا داودي.
- ۶- مالا خوري ماني.
- ۷- مالا پيري.
- ۸- مالا ناسواني (مالا نافده لي).

چيڪرنا كسلئ بريڪا نئيٽني:

چالهه مهن چيڊڪرن 2×2 م بهري كهفري سبي ڊڪرن دوي چالي دا
و ڊبن نهوي بهري دا دار دسووتن. ههتا ڪو نهو بهر ڊبي توز... و ڪسل لي
پشتي سه دسالا ڪسل ڊبيته فه كهفر، و لدهمي ڪار پي ڪرنئ دقيا زوي بڪار
بينن ڊاڪو هسك نه بيت.

• **نافاهيٽ گوندي ژ چ پيڪهاتيون؟**

- ژ ڪسلئ و بهرا و ژ ناخ و بهرا و گاريتو و نيريڻ داري.

• پٽڪ هاتيا گوندى ژلايڻ ٿاينى ڦه ڇهوا بو؟

- هه مى خه لڪي گوندى مسلمان بون.

• كه سڀن نافدارين گوندى لديف بيراهيڻ مه:

- ماموستايڻ ٿاينى:

۱- مه لا امين عبدالحميد

۲- مه لا يوسف ابو زيد

۳- مه لا شعبان عبدالجبار

۴- مه لا شفيق رشيد

۵- مه لا جميل زبير

۶- ملا طاهر ٺه بو زيد

- بهرپرسيڻ لهشكهرى پڻ شورش ٺه يلون:

۱- حسين ملا محمود

۲- محمد سليمان

۳- حسن محمد

- بهرپرسيڻ لهشكهرى پڻ شورهشا گولانى:

۱- مستهفا ملا امين ڪيستهى

۲- حسن محمد حسين ڪيستهى

۳- سعيد ڪيستهى

۴- مراد عيسى ڪيستهى

۵- نجم الدين مستهفا ڪيستهى

۶- موسى امين ڪيستهى

- ناقل مہندپڻ گوندى:

۱- مستهفا عبید (ردوشه نیر).

۲- حجی بدل عبدالله

۳- فق ابراهیم

۴- مهلا یوسف نه بو زید

۵- مهلا امین عبدالحمید

۶- عبدالله حسین

- سوحبه تچى و ترانه گهر:

۱- ته یار عثمان

۲- ابراهیم حسین

۳- مجید

۴- مستهفا تاهر

۵- عمر قاسم

۶- أحمد یوسف

۷- زبیر تاهر

۸- فیصل نبی

• نوژدار و حه کیمیت گوندى کی بون و دکیژ بیافی دا؟

سونه تچى، نیشین ژنا، پیرك	{	۱- زینب عبدالحمید
		۲- زهکیا
		۳- شمسی

ددان هلکیشی ب (کیلیپتانی)	{	۱- تہ یار عثمان
		۲- حمید ملا امین
جہ بارین فہ گرتنا دہست وپیا.	{	۱- محمود تاهر
		۲- عمر عبدالجبار
		۳- عمر یوسف
		۴- فق ابراہیم

• **موختارین موختاری لگوندی کرین کی بون؟**

۱- موسیٰ أحمد	ملا حاجی
۲- عمر قاسم	ملا مہلای
۳- شعبان عبدالجبار	ملا عباسی
۴- سعید أحمد	ملا حاجی
۵- عبداللہ حسین	ملا عیبہ کری
۶- کریم عبداللہ	ملا عیبہ کری
۷- شریف عبداللہ	ملا عیبہ کری
۸- أحمد عیبہ	مال مہلا
۹- عبداللہ بدل	ملا حاجی
۱۰- خدر عبداللہ	ملا عیبہ کری
۱۱- حسین محمود	ملا مہلای

• چهند مزگهفت ل گوندی ههبون؟ وناڤین مه‌لایین مه‌لاتی لشان

مزگهفتا کرن و نهو مه‌لا ژ کیفه هاتبون؟

- دوو مزگهفت هه‌بوون ل کیستا سه‌ری و ئیک مزگهفت ل گوندی گهرمکی

بو . و ئیک مزگهفت ل ئاقاری ملی بو .

★ بو زانین مزگهفتا ئیکی یال گوندی کیسته زور که‌فنه .

★ هه‌روه‌سا مزگهفتا دووی ل گوندی کیسته پیک هاتی بو ژ دوو قاتا، قاتی

بنی قوتابخانا فه‌قی بو و ژوره‌ک هه‌بو بو مالی مزگهفتی و ژوره‌ک

هه‌بو بو جهی کتیبخانا مه‌لای .

و قاتا سه‌ری جهی نفیژا و خوتبه خاندن و کومبونیت گوندی بو و

میژوا ئافاکرنا فی مزگهفتی فه‌دگرت بو سالا (۱۱۱۰ کۆچی به‌رامبه‌ر ۱۶۸۹

زایینی).

★ نهو که‌سین مه‌لاتی ل مزگهفتا ئیکی کرین . (که‌له‌کا که‌فنه).

★ مزگهفتا دووی:

۱- مه‌لا عبدالحمید

۲- مه‌لا محمود

۳- مه‌لا أمین

۴- مه‌لا یوسف

۵- مه‌لا تاهر

۶- مه‌لا قاسم

★ مزگه فتا گهرمكى:

ل سالا ۱۹۷۴ هاتيه ئافاكرن.

و مه لايى مزگه فتى: حجي يحيى يحيى خالد

- قوتابخانيت فه قيا لى دخواندن و نافيىن فه قيا و ژ كيشه دهاتن و دگه لهك قوناغادا قوتابخانه هاتيه دروستكرن ل گوندى و ريزهكا قوتابيا (فه قيا) لى خانديه.

- بههرا پتر ژفان فه قيا خه لكى گوندين كوردستانا توركييا بون و خه لكى ده قهرى بخو بون.

بو زانين دپه رتوكا مهه لا ئه نورى مائى دا (الاكراد فى بهدينان) هاتيه خوياكرن ل لاپه رى (۱۱۳) داکو ل سالا (۶۵۲ كوچى) په رتوكخانه ل گوندى كيسته هه بون.

★ رويدانهك هه يه لسهر فه قين وى سه رده مى.

دبيژن دوو فه قيت خه لكى كوردستانا توركييا بون پشتى خاندنا خو يا فه قيا ل گوندى كيسته بدوماهيك ئيناي ولده مى فه گه ريانى ب دويراتيا ۲ كم ل روژنافايى گوندى هاتنه شهيد كرن بدهستى هندهك ريگرا و نوكه ژى زيارهتتى وان ل وى جهى چيكره و دبيژنى (توربا غه ريب) ژبه ركو غه ريب بون. و خه لكى گوندى بو داخازى و مراديين خو دچن بو سه ردهانا وان مه زارا.

- **بو ئيکهمين جار قوتابخانه هاتيه گوندى کيسته، قوتابخانه ل سالا (۱۹۷۰ زاپيني) هاتيه ئافاكرن.**
 - و ژ ئيکي سهرهتايي تاكو شهشي سهرهتاي.

- **نافين نهوان ماموستايين وانه لفي قوتابخاني پيش کيش کرين:**

- ۱- تاهر بامرني
- ۲- عصمت هروري
- ۳- تاهر تاهر
- ۴- شکري هروري
- ۵- سالم (عهرهپ) بوو
- ۶- تهها محمد تروانشي
- ۷- دنخه يلده نيسان (مهسيحي) بوو
- ۸- سعدالله (مهسيحي) بوو

- **نهو کهسپن دوکانداري ل گوندى کرين، يان عهتاري بو گوندى کي بون، چ تشت ئينان؟**

- دوکاندارين گوندى:

- ۱- حجي يحيي محمد
- ۲- تهيار عسمان

۳- حجي هادی

۴- شعبان عبدالجبار

۵- محمد عمر

ئەو كەسپن عەتارى دئينا كپسته:

۱- أحمد مستهفا (أغاكى لعلی) چەلكى

۲- ناحمكى (جوهی)

• گرنترین دهرامەت و فیهی:

۱- دهرامەت - برنج - گەنم - گارس - كەنموك - درا - ماش.

ب- جورپت فیهی - كویز - هەژیر - تری - هنار - حلویك - سیف.

هەروەسا فیهی دیم - كارچین (گرسك) - گوھیشك - دهرامەت دیم (كەزان

- سماق - مازی - بەری) - باھیف.

جورپت تری (زەرک - صادانی - رەش میو - میسابەگی -

تائفی بیسیرانە - كشمش - تەلك).

جورپت گەنمی (ئیتالی - رویتك).

جورپت سیفا (لبنانی - ئەمریکی - خانکی - سیف تەحلك - خدوری).

• چ رەنگی ئاژەل (حیوان) ی (دواجن) گوندیا خودان دكرن:

- پەز - میشا هەنگفینی - چیل - دەوار - مریشك - عەلوک - بزن.

• **نافيت ٺهه ڪه سڀن شقاني و ڪافاني ل تهرشي گوندي ڊڪر خه لڪي ڪيري بون؟**

- ل وي سه ردهمي هه ركه سه ڪي شقاني ل پهزي خوه ڊڪر يان چهند مالهه ڪا ڊڪره ناف ٺيڪ و نوباني ٿي ڊڪر.

• **نافيت دمرافا و جوك و ڪاني و بيريت ٺافي ٺهويڻ ل گوندي ههين (نافي زمفي - شڪهفتا).**

ا- جوكيت ٺافي (جومه زر - جوا نيقي - جوا سه رباني).

بو زانين ملڪي ڪيسته باهرا پتر ههمي لهر ٺافا فان جوكا دهيت ه ٺافدان.

ب- نافيت ڪانيا (ڪانيا ڪيسته - ڪانيا خاري - ڪانيا گويزا - ڪانيا هورڪي - ڪانيا دار الياس - ڪانيا گري متلي - ڪانيا سيري - ڪانيا توي رهشڪي - ڪانيا وار قه ره چڪي - ڪانيا هرچيني - ڪانيا دنوري - ڪانيا دزڪي - ڪانيا بالولهي - ڪانيڪا سفورا - ڪاني چنارڪي - ڪانيا دهشتا قونڪيري - ڪاني سڻڪي - ڪانيا سويلا - ڪانيا دمحل ٺافا سويرڪ - ڪانيا رهزڪي - ڪاني درباسڪي - ڪانيا دارا خوار - ڪانيا زوليني - ڪانيا بويشڪي - ڪانيا ٺافا سيفرو - ڪانيا مي رهخي - ڪانيا گهرم - ڪانيا ڪون سيخورڪي - ڪانيا گهر به رازڪي - ڪانيا سيولاڦا همي - ڪانيا خوارانا بن ميوا - ڪانيا ڪون تيري - ڪانيا خه لوا فهق خدري - ڪانيا دارا خوار - ڪانيا زرڪيتڪ.

چ۔ نافیت دہرافیت پہزی: کانیا سفوکا - بیلیمیری.

(دہرافی خواری - دہرافی گری متلی - دہرافا ئافا سیافرو - دہرافی کانیا
گویزا - شیف کویری - دہرافی هورکی - شکہفتا حہسہنکی - دہرافی سویلا -
ہہروہسا خابیر دہرافہکی ئافی یی سہرہکی بوو).

• کانیا زہلاما و یا ژنا ژیک جودا بون (گہرماف ہہبوون یان نہ)؟

- کانیا زہلاما جودا بو و یا ژنکا جودا ہہروہسا ل گوندی (۱) ئیک کانیا
گہرمافا ہہبو دبیژنی (کانیا گہرم).

ہہروہسا کانین سہری زافا لی دہات شوشتن ئہفہ بون:

(کانیا خاری - کانیا رەزکی - کانیا سویلا - کانیا گہرم - کانیا
بویکا و خشوکی).

بو زانین چنارہک ل نزیک کانیا گہرم ہہبو گہلہکا مہزن بو قورمی وی
بالافیا بالاف تیدا دکرن.

• ئاش ل گوندی ہہبوون و (نافیت ئاشوانا):

۱. ئاشکی خراب

۲. ئاشی حہجی بدل (ئاشقان حجی بدل عبدالله)

۳. ئاشی برہہیم (ئاشقان برہہیم)

۴. ئاشی بہگی (صوفی شریف)

• پیشہ پیت سہرہ کی ل گوندی چ بون؟

- چانندن - پہز خودان کرن - جوت کرن - میّش خودان کرن - نیچیر - دارتاش.

• جوتیار پین گوندی:

- ۱-چانندن: (ابراہیم یان فہق ابراہیم - حجی تہہا قاسم - محمد عمر - عمر عبدالجبار - محمد عبدالرحیم - محمد حسین - محمد صالح محمود - رشید عبدالحمید - شکری موسی).

- ۲- پہز خودان کرن: (حجی محمد خالد - زبیر تاجر - حجی محمود - سلیمان محمد - اسماعیل سلیمان - محمد سلیمان - حجی عمری صاری - عبداللہ عثمان - حجی یحیی محمد (کوسہ) - موسی مستہ فا - محمود محمد - سعید احمد - عمر یوسف - عبداللہ عثمان - محمد یاسین - عیسی مالا صوفی - محمد صوفی).

- ۳- جوت کرن: (حجی تہہا قاسم - عمر عبدالجبار - فہق ابراہیم - محمد عبدالرحیم).

- ۴- میّش خودان کرن: (ملا امین عبدالجید - یحیی محمد (کوسہ) - عبداللہ حسین - حجی تہہا قاسم - حکیم عبداللّیف - عبدالرحمن محمود - حمید محمد - وحید احمد - محمد صالح محمود - بدل سلمان - انور تہہا - حسن سلیمان).

- ۵- نیچیر فان: (عبداللہ حسین - ابراہیم حسین - محمد صالح - تہہا عبدالرحمن - حسین داود - بدل سلمان - جعفر عبدالرحیم - شکری عبداللہ).

- ۶- نالیہند:

- ۷- دارتاش: (محمد سلیم یوسف - محمد صالح یوسف).

• **نافيت نهوان نهال و زمفي و كهفر و لاتا نهوٽ ل دهورو بهريت گوندي ههين:**

- ۱- نهال: (گهليي زبهيري - گهليي عهبدی - گهليي سويلا - نهالا شيف لوکا - کونتيري - نهالا دينا).
- ۲- كهفر: (گهفرا بهر ئافيش - كهفرا خارميسي - بهري كهفرا - جهلي رهشويله - كهفري خوارئ كههنيي - كهفرا رهش - لاتا ب هيدان - لاتا کوختي - لاتا ب نيوان - لاتا ب حميران - كهفرا بهري بوتا - كهفرا ملا صوري - لاتا زولينئ - لاتاب شينارك - كهفرا مهيلانا).

• **گرنگزين رويدان - شهرت مهزن - هاتنا كهسين نافدار بو گوندي - نه خوشي و گرانيهكا مهزن بسمر گوندي دا هاتبيت:**

- ا- گرنگزين روويدان خهلا مهزن کو دکهفته دجهرخي (۸ ههژدي دا) کو دگوتني خهلا سوور.
- ب- شهرت مهزن ل شورهشا ايلوي روژانه فروکيت رژيما عيراقئ گوندي کيسته بوردومان دکرن ههروهسا هندهک پيشمه رگه هاتنه شهيد کرن.
- ج- هاتنا كهسهكي مهزن يان نافدار بو گوندي:
- ۱- سهرهدانا بارزانيي نهمر مهلا مستهفا بارزاني بو ماوي شهفهكي (۱) شهف ل بارهگايي اسعد خوشهفي کر دکهفته شکهفتا گهرمکي.
- ۲- اسعد خوشهفي
- ۳- علي خليل
- د- نه خوشيپن گران (خوريك - سورک - کوليرا).

• **بو يه كه مين جار ترومبېل - راډيو - تهله فزيون - مسجل هاتى
گوندى ژلايى كى فته بو؟**

۱- ترميپل (۱۹۷۵) كى ئينا...؟ مه دحوى - شليمون.

۲- راډيو (۱۹۴۸) مه لا امين عبدالحميد

۳- مسجل (۱۹۷۰) ياسين فتهق ابراهيم - مستهفا مه لا امين

۴- صوپا دارا بو يه كه مين جار هاتيه گوندى مه لا امين عبدالحميد
ئينا بو.

بو زانين خه لكى گوندى بو روناھيى خه تيره هه لدكرن و نهو خه تيره
پيك هاتى بو ژ داره كى مازى سه ري وي دهه رشاند و ئاگر دبه ردايى پاشى
فندك هه لدكرن كو پيك هاتى بو ژ شه مايى و ژ به نكى په مبي و پشتى
هينگى فانوس هاتيه گوندى .

• **نافيت نهوان داروباريت ل ئاقارنى گوندى بهرى يان زى ئافى
يان ديم.**

۱- داريت ديم يى بهرى.

(كهزان - كارچين - گوھيشك - تاوك - باھيف - سماق - هه لهه لوك -
تفسك - بيمك - دارا بهرپين مروفا - سيف ته حلك - سيف شرينك).

۲- دارپټ بى بهر دېم و ئافى.

(كنڀر - دیندار - كنارى - پهرز - چنار - سپیندار - مهران - ههفرست -
بیهوک - رويل - كهفوت).

۳- دارپټ ئافى يټ بهرى ددن.

(سيف - خوځ - هنار - هژير - مشمش - حليک - ترى - هرميک -
به - گويز).

و بو زانين ژفان نافيت مه ديارکړين هەر ئيکى ژوان گهلهک جور هه نه.

• نافيت ئهوان کوليلک وگول وگيا ل ئافارى گوندى ههين چ ئافى

يان ديم؟

۱- گوليت ئافى:

(گول محمد - گول بهروژ - گول چيچهک - ريحان - هيرو).

۲- گوليت ديم:

(گول نهخوين - گول هرچ - بهرماسى - بابهلېسک - سيسن - ئاداريک -
نيسانيک - بهيبين - شاموک - نيړگز - مسک - بيويژان - گول
کەشک - بنفشوک).

۳- جوریت گيايیت خارنی ییت دیم و نافی بو مروغان:

(رېښاس - شنگلفیر (شه کروک) - بهنی - کهنگر زهر - کهله ندر - پیتوک -
خرخروک - لویشک - سوریاز - ستورک - شهخمو - ههیدان - سیرک -
چهفر - گویرسک - تولک - سی بسک - گهزنگ - پویز - پوینک - بهله خینک -
گیژنک - رهشاد - ترشوک - قوراد - کرهنگ رهش - قهسهل مهحمید -
قابوک - کفارک - پیړپینه - سپنک - جاترک - کهفل پیر - گيازاښاک -
نیرمه ندر کاری - رزیانک.

۴- گيايیت بو پهزی دهاتن بکارنیان.

ههلز - گوینی - چهفر - تهحلی توز - نهفهل - گيا نونجه - تهحلیشک -
کهفچک - دویف رویقی - کهرکول - زهردهبر - گیزهل گيا - هاجهرک - ههس
پست - کیفار - تیسی - قهدهدوک.

کورته باسهك لسهر كاشی وئینانا ئالف

كاش پېك هاتیه ژ دوو دارا دبیزنی (قول) سه ریټ وان دارا بهر هف سه ر
ئه فرازن یان (قهوس) ئه وداریت سه ره کینه پشتی هینگئ هندهك دار
دكه فنه سه ر وان بهر وهاژی .

ئه ف كاشه بكار دئینان بو كیشانا ئالفی دهمئ كور شه چیدبوو یان به فر
دقه رسی، روژمكئ زه لامیت گوندی پیکشه داچن وئ دهفه رئ ئه و ئالف لئ
گه لهك نژنی، داگیایی خو دانن سه ر وئ قولئ یان وئ كاشئ نزیکى هندى
بارئ ته راكتوره كئ لئ دهات زه لامهك دا ل سینگئ وئ راوه ستت و دا برئ
كه فت درېژاهیا دوو کیلومترًا بو ماوئ (۵) دهقیقا دبرې هه تا ئه و ئالف
دئینا نزیک گوندی، ههروه سا خوارنا وان پالا ژ گوندی دچوو ئه و ژى
خارنه كا تایبهت بوو دگوتئ مه رهمیت . ئه و ژى پېكهاتى بوو ژ كه زانا و
دوشافئ دكره دجوهنى دا دقوتا هه تا هویر دبوو گه لهك خوش بوو
دگوتئ مه رهمیت.

• نافیئ ئه وان گیانه وهر و تهیر و ته والین ل گوندی ههین؟

- نیچیرا وان کیژ وان پتر بهر به لاف بون؟

۱- جوریت حه یوانیت کیفی:

(په ز کیفی - هرچ - گورك - ریشی - كیشیشك - قوربه شك - سیخور -
کویژك - حیفتیار - سفوره - ژیژی - تۆیری - سعاف - بهراز).

۲- ئاۋەلپت خشوك:

(مار - بىك مار - مار حلىسه - كىمىمە - خەمەگور - كورگىسن -
ماركىسك - مىرخچىك - دوپىشك - كويسەلە - كەرى جوهيا ئەۋۋى جورەكى
كولىانە گەلەك مەزنە ھىندى چويچكانە - زىقىزىقە).

تېبىنى: چەند جورپت مارا ھەنە؟

(ھەسپە مار - كوردەمار - تىرە مار - ۋەى بابك - مارى ئافى - مارى رەش -
كورگىسن - مارى زەر - شەھمار).

۳- جورپت تەپرا:

(كەو - كۆتر - تقىرك - رەمىل - شرىك - قەلە رەش - قاقىشك - كەرىكى
كەراجو - ئەلەو - بۆم - توك - ھەدە - زەرۋىلە - رەشۋىلە سقىانك - دالە
رەش - دال پىروس - تەپرى كەشكا - شاھىن - پوور - بەركوتە - كەفوشىن -
كولى سورك - بالاڧىك - پىشىك - كەزان كەلوتك - مرىشكا رىلا - شقان
لېھىينك - دەخلوك - زەنگلوك - داركوكە - كويكى كەچەل - سەر رەشوك -
ەندەلىك - چويچكا بارى - كەو سىسك - شەڧ رەڧىنك - تىتىك - چركونە -
چويچكا بەڧرى).

• ئايا كۆچك يان تەگيا ل گوندى ھەبون؟ كى ب كارى وى رادبو؟

- كۆچك و تەگيا ل گوندى نەبون. بەس ھىندەك مالپت ناڧدار ھەبون بو
حەۋاندنا مېھقاننا.

• پٽريا نه ساخيا وي وهختي چ بون - چاره سهری چهوا بوو؟

۱- خه نده كوك: دارهك يال نافه موقبه را گوندي هه رهيته وي ژدهرفه نه

سي جارا نه خوش دبن را ئينان و دبرن .

۲- قورباچه: چاره سهريا وي خوئين ژ پشته گوهي وي بهردا يان ژ نهني.

۳- صورك: چاره سهريا وي نه بو هه تا نهو بخو دچوو گه لهك زاروك

بي دمرن.

۴- زهرك: خوئين ژ پشته گوهي وي بهردا.

۵- قولنجا توركي (ريفيكا كوره): چاره سهری نه بو.

۶- ئيشا زراف (سله): چاره سهری نه بو.

۷- تاويبون: چاره سهريا وي به فرو ماست بون.

۸- خوريك.

۹- كولكا سوتني: پويشكي داري دهينا سهر كولكي و دسوت.

۱۰- هينك (با): نهو جهي هينك لي كهت پويشي داري دهينا سهر و دسوت.

۱۱- جافه كولي: دهرمانه كي سور گوتني روك عه تارا دئينا . دكره جافي بو

چاره سهری نافه دهرمانی (بهقه مك).

۱۲- ددان ئيشان: چاره سهری نه بي ته نها هلكيشان بي پهنج.

۱۳- كهچه لي: چاره سهری نه بو.

۱۴- نافهك: هندهك مروقيت شارهزا هه يون نافهك چيدكرن: غزال عبدالجبار -

زهكيا - ابراهيم حسين - قاسم عمر - اسماء احمدی.

• نافت جهين كهفن و شينوارين گوندى و شكهفتين گوندى:

ا- جهين كهفن: ديرگهه - كونيشك (ناوسك) - بهري بيكا - خهزينك - كوچين بيايى - خهلوافه ق خدرى.

ب- شينوارين گوندى: سيرتى - تويرهشكى - شيف كوبرى - زهندورهى - كانيا گويزا - خرابهه - خارى نزارى - جوما بىي - خارى تهحله - ههفشكى مها - گهرا شليمينا - گهليي زبهيرى - خاركي بهنى - كانيا بالولهه - بارزانكى - ميرهخى - وارقه رجي - شهكهفتا هسهنكى.

ج- شكهفتين گوندى: شهكهفتا گهرمكى - گركى داوهتيا - ههفشى كورى - شهكهفتا ردهش - شهكهفتا ئوشانهه - شهكهفتا بهري بوت - شهكهفتا جوتيارا - شهكهفتا پيرا - شهكهفتا نيچيرفانا - شهكهفتا خارى كون ميشى - شهكهفتا دولا بئريا - شهكهفتا هسهنكى - لاتا ب ههيدان - لاتا ب نيوان - شهكهفتا ئهجن - شهكهفتا ههفشى بهري زهر - شهكهفتا زولينى - شهكهفتا كوپكى - شهكهفتا عهبدى - شهكهفتا كون سيخورى - شهكهفتا ئافا ب سويرك - شهكهفتا خهبيسا - شهكهفتا دولا داركهوكى - شهكهفتيى وهسهلا.

ژئاللی فلکور و رهوشت وعادات وتهقالیداته

• نهو رهنګین ددهومتا نهو پیل گوندی دهاتنه کرن:

- شامیران - سی پې - ههری باسو - بالهکان - ملانی - چوخو - سوارکی -
- دیکو - ددهومتا تلا - ددهومتا هرچی - شیخانی - سنجانی - ههلهبه ری -
- ههلهمه ندی - یارگوزل - تیلمه رجان.

• چه ند روژا ددهومت دهاته کرن:

- بو ماوی سی شهف و سی روژا ددهومت ل گوندی دهاته کرن و خارنا
- ددهومتی ههر دانه کی تاخه کی چی دکر.

• ددهومتیت ژن و میړا تیکه ل بون یان جودا بون؟

- ددهومت ژیک جودا بون ددهومتا ژنکا ل تاخه کی بو و یا زه لاما ل تاخه کی
- دی دهاته کرن.

• ددهومتیت نافداریت گوندی کی بون ژن ومیړ؟

- میړ: تهیا ر - سلمان - سلمان سعدو - توفیق - قاسم - حسین داود -
- عبدالرحمن تاهر - مستهفا تاهر - احمد محمد - یه حیا - محمود تاهر -
- محمود مستهفا - عمر محمد - محمد داودی.
- ژن: زه بی - خیال - فاطمه اسعد.

• **ئەو ئالەتتەين دھومت لېەر دھاتە کرن:**

- دودك - دھول، بو زانين ژدەرڤه‌ي گوندى دئنان.

• **سترانيزيت گوندى ييت دھومتا كى بون؟**

۱- سلمان سعدالله

۲- توفيق

۳- حجي احمد محمد يا سين

۴- قاسم عمر

۵- حجي حكيم

۶- تاهر ملا محمود

۷- شريف عبدالله

• **نافين وان سترانين ل دھومتا دھاتنه گوتن:**

- هەي هەكاري هەكاري - تيل مەرجان - شاميراني - هاي ژوردا ژوردا -
سەري زافاي - نارينك - يارگوزەل - بەگيي - هاي كولندە - جوخ جونو -
هاي بەينو بەينو - هاي عەدلایي - هەري گوي - هەري باسو - هاي
سڤوره سڤوره - هەداران - لولو محمدو - كورفل كورفله - خفتان - دەي
نالېەندو - لولو رەشو - ئي ئي وەسو - دەست مائي - ئەز بەفرم - هاي پيدا
پيدا - چوليو براوو - لولو ييزدين شير بەگ - هاي شەنگە شەنگە -
و.... هتد.

• **نافدارترین سترانیڙین کوچک و دیوانا کی بون؟**

۱- حجی حکیم عبداللّٰتیف

۲- تاهر ملامحمود

۳- سلمان سعدالله

۴- احمد محمد

۵- شریف عبدالله

• **سترانیڙین دستارا و مهلوکا و مازیا و شهفهروکا و شینی و تازیا؛**

۱- سترانیڙین دستارا و شهفهروکا: گوندی نه بون ییت نافدار تهنه کچکین گوندی دگوتن.

ب- سترانیڙین شینیا و تازیا؛

ا- زینب تاهر

ب- خیال عبدالله

سترانیڙین هیسکا:

۱- هه داران

ب- لولو رهشو هیری لبه رهیری

ج- لولو محهمه دو

• چيروك بيڙين گوندى كى بون؟ و چيروڪيٽ وان كيش بون؟

ا- رمه زان عبدالحميد

ب- رشيد عبدالحميد

ج- احمد محمد يا سين

ٺه و چيروڪ ڙى ٺه ٺه بون:

ا- دم دم

ب- الف ليله

ج- عبدالله نبى

د- جرگيس محمد صالح

ه- روسته مئ زال

و- به ڙن بوهستى ره چل گهز

ى- هارون رشيد

ر- احمد و محمد

• ٺه و ماليٽ پتر خه لك لى كوم دبون وگوهديريا چيروڪا دكر ماليٽ

كى بون؟

ا- مالا عبدالله عثمان

٢- مالا حسين داود

٣- رشيد عبدالمجيد

٤- ته ها عبدالرحمن

• جلکیت زهلاما چ ره نگ بون؟ (نا فیت وان):

ا- شهل وشهپک (بوتانی)

ب- بهکر بهگی

ج- پشت پهر

د- کهس نه دیتی

ه- کهسکوی

و- شهکری

ی- غه زالی

ر- سور جون

ز- رهش ئاغا

ف- خورمه یی

ق- سه ماوی

ل- خاک + ترگال

تیبینی؛ دگهل فان ههمی جورین شهل وشهپکا شال و له وهندی و دهرسوک و

کالك و سا ق دها تنه بکا ر ئینان و ئیلهک.

وههروه سا چهند جورین شالا هه بون:

★ شالا خافک

★ شالا عهجه می

★ شالا بهرگیزی

★ شالا کهرمانی

★ شالا موشانی

• چلکیت ژنکا چ رهنګ بون (نافیت وان):

- رهنګیت وان ههمه رهنګ بون نافین وان ژی ئەفهنه:

کودەری - حەریر - لاخەبەر - قەدیفە - قەستور - بازە - هەنگور.

• ئەو کەرستین کچان ین بویک خو پێ دخەملاند چ بون؟

- حنجول و پوشی، خزیم، قەرەفل، شال، کەمەر. جل و بەرگین کوردی

بون وەکی کراس و سەرمل و پوشیی و خێلەکا سوور بو سەرێ بوکی و

ئەو ژورا بویک تیڤه بو ماوی (۸) روژا کەسەکی نە ددیت و دوی ژوریدا

قەبرەک بو چیدکر ل قولاچەکی دگوتنی (پەری).

چەوا جلك دهاتنه شویشتن؟

★ زړك: پيځ هاتبو ژ (خولیا دارا) دکره نا ف ئافی و دکهلاند وپشتی سا

رډبی دکره سەر جلكا و جلك پێ دشویشتن.

★ **صابونا کهزانا:** دروست کرنا وی بقی ره نگی بو پستی کهزان دگههشتن
 دا ئین د جوهرنی دا قوتن و دناف ئافیدا کهلینن دوهنهك بیهه دکهفت
 ژیدگرت و دکره ئامانا و پستی هسك د بو دا فهگرن و کهنه قالب قالب
 و جلك پی دشویشن و سهه ری پی دشویشن.
 ★ **ئاخكا سههرا:** جوهرکی ئاخ پی رهنگی وی شین بو ل جههکی تا ییههت
 ههبو دگوتنی (گرکی دیپشكا) نهو ئاخ دئینا و دکره ناف ئافا تهزی و
 شیلاند و سهه ری خو پی دشویشن و پرچ پی نههرم دیو و قایم دیو.

• دیاردا دووژنییی تا چ راده ل گوندی بهربلاف بو؟

- دیاردا دووژنییی ل گوندی ههبو لی بقی رهنگی لخاری دیار:
 هههکهسی ژنكا وی زاروك نه دیون یان نهساخیهك گران ههبا یان ژنكا
 وی چوبا بهردلوفانیا خودی نهچا ر دیون ژنهكا دی دئینا .

• نهو یاریین ژلای زهلاما فه دهاتنه گرن دگهل دهم و وهختی یاری:

۱- **چیکانی:** نهف یاریه بشهف دهاته گرن و ژ دوو تیما پیك دهات و بهههك
 دکره چيك نهو تیما ل دهسپیک دما ههفالهك دهست نیشان دکر بو
 بهههچیک و تیما دی دا خو فهشیرن و تیما بهههچیک ههه چیی دهستی

خو ل چيکي دا با بهری کو دهستی ئيکي ژ تیما دی فی بکهفیت دا
فایده بن و دا بیژنه چیک چیک و خالهک دا بو هیئت نفیسین.

۲- برانی: ژ دوو تیما پیک دهات و دوو سهروک تیم دا هیئنه دهست نیشان
کرن و پیټ دی ههردوو وهکو ههف کیفیټ ئیک یان دا چن بخو دوو
نافیټ نهیټی لسهر خو کهن وهکو دابیژن کی (روژ - کی ههیف) یان کی
زنار کی مهتین و ههمی جورین ناڤا دا ئینه دهمف سهروک تیما سهروک
تیم دا بخو ناڤهکی ههلبیژت ههر کهسهک دا چته ژ ئيکي و تیم بقی
رهنکی دا ئینه دروست کرن. و هندی مروڤ زیدهتر بان بو فی یاری
خوشر بو. ئەف یاریه ل جههکی بهرفره دهاته کرن. پشتی دروست
کرنا ههردوو تیما دا بخو (گوکهکی) دانن نیڤا یاریگههی و تیما دما
لبهرگوکی دا خو کهنه ریژ. و لدور گوکی زڤرن و تیما دی دا خو
پیچهک ژئ دویر کهن کو ئهویل بهر گوکی (بر بکهن یان گوکی بدن
ئهو تیما نهلبهر گوکی دا ههولادهن کو تیما دی بر بکهن یان ناڤ
گوکی و یاریکهرا دهرباز ببن و ئهو یاریکهرا داروینن تاکو یا ری
بدوماهیك دهات.

۳. ههروهسا کهلهک جوریت دی پیټ یاریا ههبین و ل گوندی دهاته

کرن ژوان:

زهلام + کور

۱- کیلانی

کور

۲- تویسانی

- ۳- کهرکئی کھراجو کور
- ۴- نژدار کور + زهلام
- ۵- عنترئی یا بهلافه ، نهف یاریه تایبهته بو گوندئی کیسته و زهلاما نهنجام ددا
- ۶- گلچانی کور
- ۷- بهرکئی سارو گهرم کور
- ۸- هولانا سی شهقی زهلام
- ۹- کابانی زهلام
- ۱۰- ترانی کور
- ۱۱- کاشوکانی زهلام
- ۱۲- هولانا حهقت بهرکی کور
- ۱۳- هولانا چالکی کور
- ۱۴- بیست بهر زهلام
- ۱۵- سی بهر زهلام
- ۱۶- دامانی زهلام

• نهو یارییت ژلایی ژنا فه دهاتن کرن نافیت وان چ بون؟

★ هیسک

★ پینجوك

• **ئەو يارىيەت ژلايى كچافە دھاتن كرن نافيەت وان چ بون؟**

★ ئىش قلك (لەقەدو)

★ بىكا با رنى

★ پىنجوكانى

★ موركا نى

★ تويسانى

★ بەركى سار وگەرم

★ مالكانى

★ فال فال فيزىلو

• **ئەو يارىيەت كوركا دكرن:**

- بەرسفا وى پرسىياري دگەل پرسىيارا ژمارە ۱۵ ھاتىيە خوارى.

• **دەما ھەيف دغەيرى گونديا چ دكرن؟**

۱- دوعا دكرن دگەل زكر و تەسبيحا

۲- تەھەنگ دھافىتن

۳- ھەر مالەكا پارچەك قوماشى رەش ھەبا دا دانن بەر ھەيفى كو دگوتنى

پاتى كىمكى ئەو مالا نەبا بخوھ ژمالەكا دى دخواست.

• دهما باران نه دهاتن گوندیا چ دکر؟

- ۱- بیکا بارانی چیدکر
- ۲- نفیژا بارانی کو بقی رهنگی دهاتن کرن کو جل و بهرگین خو بهروفاژی دکر نه بهرخو ژگوندی دمر دکه تن بخوه دوعا دکر و نفیژ دکر.

• دهما نیس یان نه ساخی که تبا پهزی وان گوندیا چ دکر یان

خه لایه ک راببا چ دکر؟

- چهند جوریت چاره سهری هه بین نه فنه:
- ۱- دچوون ئا خا چه کی پیرۆز دئینا دکره ناف خوی دگهل ئافی دا وی پهزی نه خوش پی شون.
- ۲- کوو: بقی رهنگی بو، زه لاما جلکیت ژنا دکرن بهر خوه و ژنا جلکیت زه لاما دکر نه بهر خوه ب نه پهنی فه بسهر پهزی دا دچوون خواری و تهنه ک لسهر سهری پهزی را دهافتن و لی دکره فییری و پهز بسهر ئیک دا دچوو و دترسا بقی ره نگی عیلاج دکر.
- ۳- وهختی تیهنه ک ده ته پهزی پهز دبره سهر ئافه کا بوش یان (گهره کی) و بهری وی ددا ئافی یان کار دکره ئافا بوش.

• دهمی عهر د دهه ژیا گوندیا چ دکر؟

- گوندیا دوعا بخوه ژخو دی مهزن دخواستن و گه له کا سهره ک یان پهزه ک دکره خییر لسهر فه قیر و ژارا به لاف دکر .

• **وخته کي ديارکری هه بو کو گوندی دمردکه فتن گه ريان و سهيرانا و کيفه دچوون نافيت وان جها:**

۱- نه وروز: گوندی دچوون چياي کو جهه کي تاييهت هه بو يان هندهک جهين تاييهت هه بون نه و ژي:

۱- خواري کيسته

۲- ملا رمدي

۳- چه ميټ خوشانکي

۲- **گون به فر:** نه و ژي جهه که دکه فته سهري زنارا کيسته شکه فته کا کويره يان بن عه رده کوپراتيا وي نزيک ۵ مه ترايه و بني وي هندهک ژ قولاجا پيک دها ت، گونديا بو چوونا وي يان داگرتتا وي دکره سهيران. نيشانا وي ژي نه و بو سي به له کيټ به فری لسهري زنارا کيسته دمان. گوندی دا رابن زادي خوه بن و داچن بو داگرتنا وي و هه تا نيڤرو تژی دکر و پشتي نيڤرو دهست ب داودت و شه هيانا دکر هه تا ئيفاري و بکهيڤ دهاتن فه مال و لدهمی و مرزي هافيني دچوون به فر دنينا بو نه ساخا.

• **دياردا زباري و قه بالي دنا گوندی دا چه و بو؟**

- ★ به لي زباره هه بون بهس مالا مه لايي گوندی و مختاري گوندی يان ژي گه سه کي بي ده ست هه لات نه فه بي مقابله يان بي بهرام بهر بون.
- ★ نو زباره ده می دهاتنه کرن بو هه پيکيلا هه ر ئيفاري خودان مال ب مال دگه رها کا چه ند پاله پيټقي نه بو شوي وي.

★ موختار دا گازى كەت ئەم دى سوبەھى چىنە شولۇ جووئ ئەو كەسى
ملك لبەر جووئ ھەى ھەرمال و ئىك داچت تاكو جوو پاقر دكر.

• نافت خارنيت سەرەكى يىت گوندى، و ل چ وەرز دهاته چىكرن؟

۱- گول: پىك هاتيه ژ دهوى و برنجى و ب روپنى پەزى و دوشافى
و هنگشىنى دهاته خارن لدهمى بەرخ برا و بو ھەرىكىلا چىدكر و ل
بھارا و ھافىنا.

۲- كۆتل دھوك: ل ھەمى وەرزا دهاته چىكرن.

۳- فركا ب كۆلند

۴- پەلاف ماش

۵- سىر كولند

۶- برنج

۷- گارا ب ھەيدان - ستورك - لويشك - سورياز

۸- ماش

۹- گارا شىرى

۱۰- كىپارى

۱۱- دانقوت

۱۲- ترشك

۱۳- ئىپراخ

۱۴- گارا ب شلىم

۱۵- چىچاھك

• دکه‌فندا چه‌ند جوریت نانی دهاتنه چیکرن؟

- درا - ته‌حله - گارس - به‌ری - گه‌تموک - جه‌ه - گه‌نم

• بو پیک ئینان و سه‌لاحه‌تا د گوندی دا کی بون؟

۱- عبدالرحمن عبدالله

۲- أبو زید

۳- ملا أمين

۴- محمدی صوفی

۵- عبدالله حسین

۶- محمد عمر

• نه‌و جه‌ و مه‌زاریت خه‌لکی گوندی ب پیروزی به‌ریی خو ددایی،

نافیت وان چنه‌؟

۱- موقبه‌را کیسته و دنافدا جه‌ه‌کی تایبته‌ هه‌بو چه‌ند گورپن مروفتن زانا

و دیندار دنافدا بون دگوتنی (گومبه‌ت).

۲- زیاره‌تی توربا غه‌ریب

۳- خه‌لوا فه‌ق خدری

• رولۆ گوندی دېزافا ئازاد یخووزیا کوردستا نی دا

- ئەو کەسێن بو جارا ئێکۆ حزبیەتی ل گوندی کری، یێت ل گوندی و ژدەرفەهی گوندی ئەفە بون:

۱- ملا أمين عبدالحمید

۲- کریم عبدالله

۳- رشید عبدالحمید

۴- حجی بدل عبدالله

۵- مجید

۶- یاسین ابراهیم

۷- مراد عیسی

۸- تیار عسمان

۹- عبدالله حسین

۱۰- ملا یوسف ابو زید

۱۱- رمزان عبدالله

۱۲- محمد سلیمان

۱۳- حجی هادی تاج الدین

۱۴- حجی شعبان عبدالجبار

- ناڤیٔ بەرپرسێٔ حزبی یێت گوندی:

۱- ملا أمين

۲- أمين موسا

۳- کریم عبدالله

• ٲهون ل دهسپيڪي ل شورشائيلولي ل سالا (١٩٦١) بويٺه ٲ - م ل

گوندي كي بون؟

- ١- حجي بدل عبدالله
- ٢- رمران عبدالله
- ٣- يحيي محمد
- ٤- مجيد
- ٥- محمد سليمان
- ٦- حسين سليمان
- ٧- ياسين يوسف عبدالعزيز
- ٨- رمران تهها حسين

ههروهسا ٲهو كهسيٺ ٲ - م (شوره شا ٲهيلولي) كرين تاكو سالا ١٩٧٥.

١	حسين محمود عبدالحميد	٢٨	احمد رشيد
٢	حسن محمد حسين	٢٩	جبار شعبان
٣	ياسين ابراهيم	٣٠	احمد عبدالله عثمان
٤	كريم محمد عبدالرحيم	٣١	مناف ابراهيم
٥	مستهفا ملا امين	٣٢	حسن سليمان
٦	قاسم احمد	٣٣	عا دل احمد
٧	حميد ملا امين	٣٤	حميد محمد

٨	خدر ابراهيم	٣٥	تاهر سلمان سعدالله
٩	خالد ابراهيم	٣٦	حسين سليمان
١٠	تهيار عثمان	٣٧	خدر عبدالله حسين
١١	صا دق محمد	٣٨	موسى مستهفا
١٢	عبدالبيصر تاهر	٣٩	محمد رهسول
١٣	عبدالقادر عمر عبدالجبار	٤٠	ابراهيم محمد عبدالرحيم
١٤	عمر سعيد احمد	٤١	عبدالله بدل
١٥	سلمان محمد عمر	٤٢	محمد محمد امين
١٦	محمد عمر عبدال	٤٣	على محمد عبدالرحيم
١٧	مراد عيسا	٤٤	فريق رشيد عبدالحميد
١٨	مستهفا حسين	٤٥	تاهر موسى تاهر
١٩	احمد حسين	٤٦	عبدالرحمان محمود تاهر
٢٠	محمود مستهفا	٤٧	سلمان تاهر مستهفا
٢١	قاسم عمر	٤٨	مستهفا تاهر مستهفا
٢٢	نبي تهها	٤٩	تاهر احمد حسين
٢٣	حسين حسن	٥٠	تهها محمد كوسه
٢٤	داود حسين حسن	٥١	عبدالرحمن تهها محمد
٢٥	عومهرى گهوه رى	٥٢	رمزان تهها محمد
٢٦	يوسف احمد		
٢٧	سعيد رشيد		

• **بنگهه (مقر) یپن پ – م لگوندی هه بون سهر ب کپهه بو؟**

- به ئی بنگهه ئی اسعد خوشه فی هه بو سهر ب پارتی دیموکراتی کوردستان
فه بو، مقهری وان ل شکهفتا گهرمکی بو.

• **که سین نافدارین شوره شی لگوندی بوین میهشان یان بنگهه ئی**

ههین؟

۱- اسعد خوشه فی

۲- عه لی خه لیل

۳- سعید خه لیل

۴- عیسا سوار

۵- محمد بنا فی

۶- تیمز

۷- ملا نبی

۸- سلیم اسعد

• **ل قوناغین شه رین (۱۹۶۱ - ۱۹۷۵) گوند که تیه بهر هیرشین دوژمنی**

و ب چ ره نگ؟

دقی قوناغی دا گوند زور که فتی بهر هیرشین دوژمنی و چه ند
هیرشه کا ب فروکا کر با سهر گوندی خه لکی گوندی بته فایی گوند به رددا
و چول دکر و فه ستا شکهفت و گه لی و نهالین کویر دکر ییت دکه فنه
دبیقای گوندی دا.

• **ٲاكٲجى بونا ٱوندى لدمى ٲىرشىن دوژمنى ل چ ٱه بويه ٱهلى -**

ٲهال - بن ٱهفر و ب چ شىوه؟

- چهنء ٱههكځن تايبهء هه بون لدمى ٲىرشىن فروكځن رځىمى ءهائنه سه ر ٱوندى و ٱونء بومبه باران ءكر ٲهو ٱه رى ٲهفهنه:

شكهفءا ٱهرم - ٱون سىخور - ٱهلىء عهءىءى - ٱهلىء زبىرى - ٱركى ءاهوهءىا - شكهفءا ههفشى ٱورى - بن بهرى ٱا رى بلولكى - ٱهلىء بى يوخهنهى - زٲځځن ٲاروشىا.

• **ٲهو كهسىن ر ٲهههريځن ٲىرشىن دوژمنى شههيد و برىنءار بوىن**

ر كهسىن سفيل، وكهنگى؟

ٲه بوىنه.

• **ٲافځن ٲهوان ب - م ٲء شههيدځن ٱهلىء ٱوندى لٲافههرا ١٩٦١ -**

١٩٧٥ ٱى بون و ل ٱىرى شههيد بون؟

١- عبءالقا ءر عمر عبءالٱبار ل سالا (١٩٧٤) شههيد بويه. ل سماقوكى شههيد بويه ول ٱا ٱى عمران فهشارءىه.

٢- عمر سهيد اءمء ل سالا (١٩٦٢) شههيد بويه ل ٱىاىء مهءىنى.

• **شههيدځن ٱوندى ل سالا ١٩٧٦ - ١٩٩١؟**

١- ءاهر اءمء ٱسىن

٢- ٱسن صبرى ٱسن

٣- مرء عيسى مءمء

٤- مسءهفا ٱسىن

- ۵- صادق محمد
- ۶- عصمت خالد محمد
- ۷- محمد ملا أمين عبدالحميد
- ۸- جميل تهها حسين
- ۹- كريم محمد عبدالرحيم
- ۱۰- نايف عبدالله حسين
- د- نافين شهيدين سهرهدانا ۱۹۹۱ تاكو ۲۰۰۶ لگوندي كيسته.
- ۱- مستهفا ملا أمين عبدالحميد
- ۲- مهدي عمر محمد
- ۳- خيرى عمر محمد
- ۴- فوزى تهها عبدالرحمن
- ۵- عزت اسماعيل محمد
- ۶- هازم حسين محمود
- ۷- يوسف احمد يوسف

• نوکه گوندئ ئافايه يان نهه نهگهر ئافاييت ل جهئ بهرئ يه يان

نهه چهند مال ئي هه نهه؟

به ئي نوکه گوندئ ئافايه و ل سالا ۱۹۹۱ يئ هاتيه ئافاكرن و نوکه (۵۶) سهرخيژان ئي ئاكنجي نه و گوند ل جهئ بهرئ نههاتيه ئافاكرن يئل جههكي هاتيه ئافاكرن كو دكهفندا دگوتنى (گهرمكى) ژبهه دوير بونا گوندئ كهفن ژ پروژين خزمهت گوزارى . و ل دهسپيكا سالا ۱۹۹۱ دهمئ گوند هاتيه ئافاكرن سهرجهمئ (۱۲۲) سهروك خيژان ئي هههون ئي ژبهه نههونا شولى و كيماسيا پروژين خزمهت گوزارى و كهفنبونا خانين وان گوند هاتيه بهردان بتنى (۵۶) سهروك خيژان مايهه لگوندى.

بہرہہ فکھ ریّن

پہرتووکا گوندہ کیستہ

لنگین قاسم عمر
ہاریکار

وصفی محمد امین
ہاریکار

ماجد قاسم عمر
سہرپرشتی کاری

فریق رشید عبدالحمید
ہاریکار

عبداللہ نی طہ
ہاریکار

ئەلبوما گوندەل كېستە

سوپاس بۇ ھەر كەسەكى ئەف ئەلبوما ب
ئەفان وینەیا زەنگین كرى و نەخشاندى.

شهید / مصطفی محمد أمين کيستهی
 پ.م.ی شوره‌شا نه‌یلول و گولانی
 ل ۱۳/۳/۱۹۹۵ هاته شهید کرن

حجی هادی تاجدین ئیک ژ
 بازرگانیت نافداریت گوندی بو

راستی فہ / مصطفیٰ طاہر + عادل + زبیر + کریم خدر + ملا امین + مصطفیٰ ملا امین و جہاء

احمد یوسف / ترانہ کھر

رشيد عبد الحميد / چيروك بيٽو

رمضان عبد الحميد / چيروك بيٽو

ژ راستی / شهید مصطفی - أحمد - مراد عیسی

شهید / مهدی عمر

شهید / خیری عمر

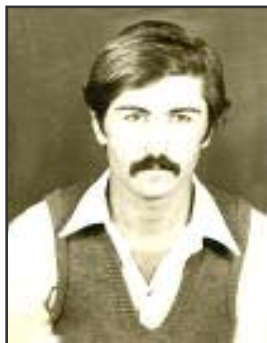
شهید / صادق محمد محمود

شهید / طاهر أحمد حسین

اسماعیل سلیمان
شهیدی / نایلونی

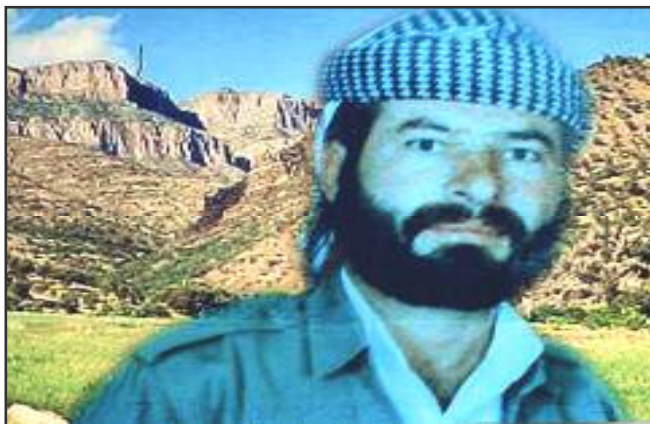
شهید / عصمت خالد

شہید / فریق رشید - یوسف احمد - خدر عبداللہ
پ - م یت نہیلول و گولانی

شہید / محمد محمد امین عبدالحمید

ملا شفيق رشيد عبد الحميد
ريڤه‌بەري گوندي ژ سالا (١٩٩٥ – ٢٠٠٣)

شهيد / عزت اسماعيل اسماعيل

أحمد عبدالله
رېه سېي نهمري
خودي كړيه

ملا محمد أمين
ملای گوندي
نهمري خودي كړيه

عبدالرحمن عبدالله محمود
رېقه بهري گوندي ل ساليټ سيها
و چلا نهمري خودي كړيه

عزالدين ياسين
رېه سېي

نبي طه قاسم
جوتيار

يحيى محمد يحيى
روشنير و رېه سېي
نهمري خودي كړيه

شریف عبداللہ
ریہ سہی / موختار

سلمان سعداللہ
ریہ سہی و سوانیٹ
نہمری خودی کرہ

حجی محمود طاہر / ترانہ کر
نہمری خودی کرہ

محمد سلیمان
جوتیار

فیصل نی طه / ترانه کهر

مصطفی طاهر + زبیر طاهر / ترانه کهر
نهمری خودی کریه

عبدالله نبي طه / ترانه كهر و روشنبير

صوفي ابراهيم حسين
ريه سبي / نيچير فان

حجی خالد محمد
ریہ سبی / بازرگان

یحییٰ خاالد / ریہ سبی
نہمری خودی کرپہ

دغہ عودیشو
ہارلاتیہک ژ گوندی
چہلکی نصارا

حجی محمود طاہر
(نہمری خودی کرپہ)

حسین محمود / پ-م
نیلول و گولان

حمید احمد / پ-م
نیلول و گولان

حسن احمد / سرکرده کی
نیلول و گولان

فاخر مصطفی
کوری شهیدی

سعید کپسته‌ی
فهرمانده‌ی سوپای

عبدالرحمن محمود پ-م
نہیلول و گولان

خدر عبداللہ حسین پ-م
نہیلول و گولان

ژ لائی راستی / فریق رشید- محمد محمد امین - مصطفی کیستہی - حمید کیستہی
پ-م یت نہیلول و گولان

ملا شفيق — حسين محمود / موختار
دگهل هندهك خهلكي گوندى ل سهيرانا بالوله ل نه ورززا سالا ۲۰۰۵

مهلا جميل زبير طاهر
مهلاي گوندى يى نوکه

رژدى طه عبدالرحمن
هونه رهندي گه نچ نوکه ل كه نه دا دژيت

گوندی کپستہی
بی (نوی)

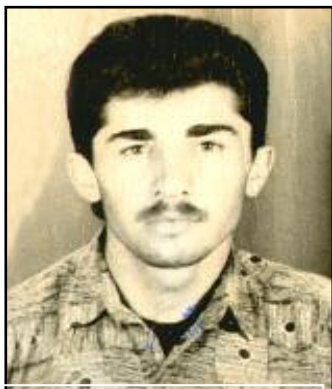
گوندی کپستہی
بی (نوی)

گوندی کیستہی

کوماتہی ل سالہ ۱۹۸۲ دہمی دابہ شکرنا (قوسمی) لسه پشمرگہی
پ-م (طیار کیستہی)

مكي مصطفى محمد أمين
کورئ شهید مصطفی کیستهی

عزالدين ياسين کیستهی
ئیک ز ره سپین گوندی

سعید رشید عبدالحمید
پیشمه رگه هی گولانی

عادل أحمد عبدالله
پ-م نهیلول و گولان

موسی آمین موسی
ئیک ژ کادرین دیرین و نوکه زی بی بهردهوامه

هونه رمه ند / حسن شریف کیسته ی
ئیک ژ هونه رمه ندین نافدار

كرىم عبدالله حسين / موختار
ژ سالا (۱۹۷۳ - ۱۹۷۶)

مهلا شعبان عبدالجبار

حجى بدل كىستهى
ئىلك ژ ريه سپىت گوندى

عبدالله حسين ابراهيم / موختار
ژ سالا (۱۹۶۰ - ۱۹۷۳) نەمرى خودى كرىه

ئىك ز شىۋارپىن كەڭ ل دەۋرۈبەرىن گوندى كېستە كو دېيۇنى
(دېرگەم) لىسەر دەمى مىرا

خودانكرنا مېشا ھنگفېنى ھاولاتىەك خەلكى
گوندى دناۋ مېشا دا

کولکین میشا هنگفینی

زنارا کیسته

کوچی ژ نیریک

کوچی ژ دوبر

شینوارپن گوندی کیستہ
بارہ گای اُسعد خوشفی ل سالہ ۱۹۶۳ تا کو سالہ ۱۹۷۰ شکہ فتہ گہرمکی

کونیسک / ل کہ فرا دہاتہ کولان وک ہشار

کوچا پری ل ییامی

سهیرانی ل بالولہی

داڱر تڻا ڪون به فری سهری
 زنارا کیستہ ل هه یفا (۵) ل ههر
 ساله کی خه لکی گوندی پیکفه
 دچون بو داڱر تڻا به فری وهك
 سهیرانهك دهاته ڪرن

بدل سلمان سعدالله / نیچر فائ

حسین محمد داوہتی

شکری عبدالله حسین / نیچیر فان

قاسم عمر - حسن سلیمان - زبیر طاهر / شغان

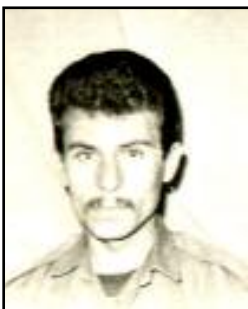
گه عبدالرحمن
ریه سپی گوندی

حسین محمود عبدالحمید
پ-م نهیلول و گولان
و بویه موختار ل سالا
۲۰۰۷ - ۲۰۰۲

حمید محمد مهلا آمین
پ-م / نیلول و گولان

فوزی طه عبدالرحمن
شهید

صوفی شریف حسین
آشفان

مجید أحمد
پ-م نهیلولی
نهمری خودی کره

